

in vite ratione, quam estis ingressi: agnovistis ergo...

Dolor hominis in morte.

Si sola mortis cogitatio adeo amata est homini...

Non in morte relinquantur in vita sine amore possiderunt.

Viri boni, qui terrena possident bona, quin possidentur ab illis, ea non agere, neque gravate...

Quid impit in morte relinquantur & quid secum auferant.

Cum hominem videtis, cui blanda aridat fortuna, ne vobis insinuet admittitio, eo quod impius prospere...

De mortis facilitate iudicari non potest iuxta indicia, quae a morte praesentantur.

Centes Antiochi exemplum mihi terrorem attulit audientium quorundam mortem, cuius circumstantia, ac figura...

Peccatoris in morte metus, atque tumultus.

Seu peccator praeiteritum spectet, seu futurum consideret, ubique doloris, ac desperationis argumenta nascuntur.

cruciatu, qui sibi nimis jam praesentes esse videtur. Praeiteritum illud ad desperationem adducit, quia ibi...

Peccator moriens omnes vitae suae maculas videt, ac sibi memoria, quae tunc nimis fidelis erit, deficit...

O si relativus penitentia tempus miserii posset! Hanc in rem S. Petrus Damiani exclamat, quam dura confectio...

Aeternitas, terribilis aeternitas illa, a qua peccator uno dumtaxat momento distat, licet infinita sit, ac immensa...

Non miror, si mortales egre id cogitent, quod summo cum dolore ipsis erit perferendum; sed satis mirari non possum, quod cum minime lateat illos...

Nihil in hominum ore frequentius mortis nomine, sed nihil ab eorum mente, & cogitatione remotius. In ore Principum, nobilium, divitum, pauperum...

Peccata crimina impium morientem perterrent.

In felicitate terrore cogitatio quam terribilis peccatoris morientis.

Saepe de morte loquimur, & raro de illa cogitamus.

status hominis post mortem videtur morientis.

Mundi defectores de morte formidant, non autem illius memoriam evitent.

In felicitate terrore cogitatio quam terribilis peccatoris morientis.

Nulli rei minus, quam morti nolimus praeparari.

Saepe de morte loquimur, & raro de illa cogitamus.

In morte impius cupit quidquid sibi omnino impossibile est, puta, non vixisse, ut vixit, mortis suae tempus differre...

Novi equidem eos, qui mundum sectantur, nequam patri verba fieri de morte. Periturus mundi huius bonis possessis, potiusquam possidentes illa, & alioquin...

Nonne nobismet dicere debemus: moriturus sum; hac de re ambigere nefas est; quantumvis bene valeam, quantumvis ad salutem tuendam omnia adminicula impendam...

Nihil ferme praeter mortem, & ea, quae eandem subsequuntur, est, cui nosmet oscitantem praeparamus. Reliquis rebus omnibus quam diligentissime nosmetipsum disponimus.

Quamvis sciam, prope est, ut me occupet mors; quamvis exploratum mihi, competentique sit, illam singulis momentis propius accedere, rideo tamen, atque hoc in statu polliceri, quod solatia, perinde ac nunquam ad supplicii mei locum essem perventurus.

rem, qui sanctissimo cuique tantum terrorem attulit, & semissimas Ecclesiae columnas concessit? Numquid precibus, elemosynis, atque aulicis muneribus commeatum eam in regionem praemisit, ubi nihil, nisi quod praemittere, inveniam? Heu! in id intam incubi, ut mobili in arena mihi nutantem manfionem ex-truem, quae quamprimum vitium factura est, quin al-teram in aeternitatem manfionem edificarem: ibi homo in domum aeternitatis suae. Eccl. 12. Venio ad te Deus, sincera criminum meorum actus penitentibus; agnosco te dies meos produxisti, ut mihi praeraberis tempus, quo morti me praepararem; ideoque pollicor tibi, recipioque me illud, quod superest, vite spatium in adeo sanctum usum transmissurum. Hoc maximum, unicuique mihi erit negotium. P. Paulus Segueri libro de vera Sapientia.

In esse debemus, quod de primis fidelibus Tertulianus inquit, Expeditum morti genus, homines videlicet morti semper dispositos, cogitationem hanc mentes foventes, eamque gerentes in corde, mortem servitutis suae finem, & libertatis initium putantes. Populus hic ab aliis distat, quia vitam contemnit, neque beatorem se putat, quam cum illam amissurum est: quod alios angit, hanc solatur, & divini homines ipsi scientes semper hapsimum a seculo separatos esse, id unum optant, ut videantur morte in aeternum ab eo separatum. Qui mortem timent, ignorant adhuc prima christianae religionis rudimenta. S. Cyrilianus ait; & infirmas hae in illis tantum inveniri potest, qui mundanae vite delicias impediti sunt, & quos seculum fallacis, dolosaque voluptatis illecebris fascinat. Abbas Trappensis.

Quid pollet haec mihi vobis, Auditores, expectandum est? Cogitate de vestra agi aeternitate, quandoquidem reliquis in rebus summa est a vobis diligentia, cur praecipuum hoc negotium negligendum existimatis? Sexcentis impediti curis vestri, anima, atque aeternitatis obliviscimini: Sibi se negat sibi. Tot serventibus Christianis mortis cogitatio semper animo obversatur, vobis autem nunquam. Moriemi tamen, non secus ac illi, & fortasse citius etiam, quam illi. Quis enim vobis diutorem vitam proponit? Quot hanc sperantes decepti fuerit? Verum quomodo temporis spatium vobismetipsum promittitis? Numquid adeo facile est bene mori? Heu! totum vitam vis sufficit spatium, ut bene mori discatis. Ceterum semel tantum moriemini, & error vester hac in re irreparabilis erit, Maimbourg in Quadragesima.

Nihilne est, quod vel omnino extingueret, vel saltem ambitionis nostrae motus valeat moderari, qui cogitare, omnia ambitiosissima animi nostri consilia in sepulcrum aliquid denique debere, ac morte concludi? Omnes illos Principes, terrarumque domitores, quibus totus terrarum orbis nimis videbatur angustus, cum ingentibus caepis intra breve tumuli spatium contineri? Nihil ex illis superesse nisi parum pulveris, cinerisque, & exiguum aliquod monumentum cum tenui fortasse laude aliqua conjunctum, quod minime separata aeterna opprobria, quibus inferno in ambitionis pensam damnati sunt? Ullane res magis coercere potest vanitatem mulieris ob vultus formam superbientis, quam cogitare corpus illud, quod sibi in idolum constituit, aliquando vermium fore pabulum, obiectumque horrois omnibus, qui coluerunt illud, & fortasse ignium aeternorum pradam, nisi immoderatum hunc corporis sui anorem cohibeat, ac per penitentiam vitae suae labes exipare contendat? Aliquidne facilius mederi potest avaritiae, immodicisque terrenorum bonorum cupiditati, quam cogitare, mortem illa nobis quamprimum eo majori vi ablaturam, quo magis ea dilexerimus; & ex illis omnibus nihil nobis reliquum futurum, quam linteum, quo tumulandi obvolvamur? Aliquidne aptius infringere potest furentis libidinis, qua tot mortales feditissimas voluptates deperunt, impetum, quam cogitare, se brevi more dividendos esse ex misere illius pellicis finis, quam inquisivisti Deo praerulerant? P. Dozanne libro, cui titulus: Mandus a seipso damnatus.

Nulla est experientia, unde hoc nobis percipere liceat; hic non accidit, ut in illis artibus afolet, ubi sensum, ac per gradus ad imperfectionem ad id, quod minus imperfectum est, ascenditur, donec tandem per plurimos errores ad perfectionis apicem perveniantur. Ad hoc error unus fatalis esse non potest illi, qui artis perfectionem affectus est, neque una iactura sumesta illis est, quibus in re aliqua maximi moment, ubi vita huius negotium aliquid agitur, fors non arripitur. Si Oratori insigni actio quaedam male cessit, altera seipso digna actione exultationis iacturam potest refarci-re. Si quis exercitus imperator adverso Marte pugnavit; hac ipsa etiam aetate plures vidimus, qui victi da-victo.

Semper parati esse debemus morti.

Saepe de morte cogitandum est.

Mortis cogitatio ambitionem nostram omnino extinguit, neque animal affectiones coarctat.

Male mortis defectus corrigi nequaquam possunt.

Victoribus suis secundo praelio victoriam reportatur. Si Mercator divites naves facturam in mari passus est, non ideo spem abiecit, quominus brevi acceptam repararet detrimentum, navis altera, qua brevi secunda pars statibus portum subibat. Sed in morte nullus est reditus, nulla experientia, nullum tyrocinium, nullus correctiois locus. Qui semel erat, in aeternum erravit: jam actum est. Cum enim mors sit vita finis, ac in perpetuum mutatio: ita initium est aeternitatis, hoc est status illius, qui non mutatur quippe qui certus est. decrevitque terminus. Idem.

Momento hoc omnia vita bona pereunt, omnia vite mala cessant; affectus omnes immutantur, omnia evanescent consilia; spes omnes evertuntur, pulchritudines omnes delentur; omnes voluptates abeunt; omnes divitiae aufugiunt, omnes desolantur dignitates; omnia, vel bona, vel mala opera revocantur, hominum fortuna in aeternum, vel bona, vel mala statuitur, caelum, & infernum clauduntur, vel aperiantur, dei possessio acquiritur, vel amittitur, tota bonorum vel malorum occurrit aeternitas vite nostra, vel praemium, vel poena futura. Idem.

Bene morientes repante infans miseris, armis, doloribus, morbis, & sexcentisque aliis molestis casibus liberantur, qui ab hac vita corruptibili procul esse non possunt, & qui totum vite spatium, ut proprie loquamur, jugem, diuturnaque mortem efficiunt, quemadmodum illam S. Gregorius hom. 37. in Evange. appellat: *ipse quotidianus defectus corruptionis quia est aeternus, quam quodam pollicetur mortis*. Nonne magna felicitas est, nihil inde sibi timendum esse, atque cum nactus esse statum, ubi certi sumus, nos nihil amplius esse passuros? Secundo loco, ita sancta morte morientes in eam vitam transimus, quae bonorum omnium adfert fruitionem, atque possessionem, ideoque perfectam felicitatem secundum illa Apocalypstos cap. 14. verba: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur*. Quare? Amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis. Quia in omnem aeternitatem nacti sunt requiem, pacem, & jucunditatem post labores, tumultus, & curas, quae ab hac misera, calamitosaque vita sejungunt non possunt: *Lucrum est ad meliora transisse, non igitur se moris neminem ostendit, sed boni transitus bona delictis*, inquit S. Ambrosius. Ne igitur mortis nomen, quod vane terribile est, reformides; sed infinita gloriosa, quae subsequitur, vitae bona tum amorem inflamment, ac tuum cor, tuaque excitent desideria. Idem.

Nihil majori vi nos ad frugem revocat, quam mortis cogitatio. Mortui viventibus efficacius nos ad virtutis exercitationem hortantur, ideoque fortasse Abel S. Paulus verba faciens ait, illum post mortem adhuc loqui, proculdubio nos admonentem, ut vite brevitate confidereremus, & dicentem, minus cogitare, quod estis, quam quod eritis. Deus, qui videbat, quantum nobis afferre poterat ista cogitatio utilitatis, voluit, illam posse omnibus fere, quae sese nobis offerunt, & obiectis insulari. . . . Mors ut ita dicam, responsum est omnibus sceleribus nostris: in nobis ipsis respersionum nostris habuimus. a. Cor. 1. Hic scopolus est, in quem superbia, & cunctae humanae affectiones allidunt. . . . Quis excitare poterit impium ex letargico somno, in quo pravis habitibus suis consuevit pasci, inquit Job? Quis illum educere poterit ex abyssis, in quam infelicissime se precipitem dedit, quin Dei iudicia illum deterreant? Quis audebit ejus iniquitatem redarguere? *Quis arguet coram conspectu ejus? ipse ad sepulchra discedet*, & in angustia mortuorum vigilabit. Job. 21. Dedicatur in sepulchrum, ubi tumulati sunt mortui; neque aliquid ultra requiritur, ut cor, & mens illius moveatur. *Accitor sermoneum christiano, sermo de morte*.

Quam suave obiectum est Dei in cruce morientis imago illi, qui secundum hoc divinum exemplar vitam suam composuerunt! Quam in divino hoc obiecto confidentiam in extrema vite hora nanciscitur, qui vitam duxit crucifixam! Sed illi, qui poenitentiam perhorrescit, qui christiana vita jugem est grave, & mortificationis supplicium, jucundum obiectum erit Crucifixus? Tradetur quidem morienti Crucifixi Domini imago; at nonne ad exprobandam mollem, ac justo solutiorem vitam illius, atque contemptum, quo gratias ejus neglexit, nec non modicum fructum, quem ex ejusdem morte percipit? Sub vite nostra finem nobis offerret Jesus propter amorem nostrum exprans; quod quidem res solatii plena est, quae nobis animos addeere potest contra mortis terrores supremi iudicis severitatem; sed nobis in cruce moriens offerretur, hoc est, nobis dicens tot linguis, quot habet vulnera; ea quae pro nobis operatus, & passus est,

& quae nos propter amorem illius facere debeamus. Heu, Salvalor mihi nunc mihi cum fructu ea die, quae tunc sine ullo fructu vulnera tua erant mihi exprobrata. Omnia in te huic affixo cruce loquuntur; sed omnia meam mihi levissimam, ingraticulam animi vitium exprobrant. P. Crozier *sermo primo spiritualis Successus pro die una cupiditatis mensis in meditationibus promerito Majoris*.

Quamvis plerumque interit bene vivere; multo tamen magis interest bene mori, quia bona mors vite bonae mortem coronat, & hac nihil prodest nisi illam bona mors subsequatur, ex qua mea pendet aeternitas. *Momentum, ex quo pendet aeternitas*. Illud mihi felix est? iam certus sum me aeterna beatitudine perfructurum. Insuper iam de me actum est in nullam reditus spem. Verum si hoc fatale momentum in se continet beatus, vel infelicissimam aeternitatem, si mors, quae momento illo mihi accidit, de status mei aeternitate decrevit, si exiguo illo spatio omnia pro me factentur, & consummabuntur, postquam circa gravissimam infamiam vivere in quadam specie tranquillitatis, quin terribile, incertumque istud momentum reformidem? postquam minime cogitare, quomodo transigatur, & quo pacto recipiendum sit, cum advenierit? *Sermo Manuifertus*.

Illi mortem metuant, qui cum Christiani non sint, vel viventibus quasi non essent, inferni ignibus damnandi sunt; illi mortem metuant, qui in cruce, & morte Salvatoris minime confidunt; illi mortem metuant, qui a prima ad alteram mortem gradum facere debent & qui ex hac vita egressi, in altera aeternis flammis comburendi sunt; illi denique mortem metuant, qui vite via diuturnitate utantur, ut suas augeant poenas scelera multiplicantes; illam metuant, quia iudicis sententia conformis erit statui, in quo extremo vite sua momento mors illos reperiet. Nobis autem, qui Dei legem servamus, qui Evangelis praecipit obtemperamus, quid est metendum? Quotidie oramus Deum, ut nos in caeleste firmo regnum accerret; cur igitur tantum diligimus exilium nostrum, nostramque in terris captivitatem? Quid est mors, nisi transitus ad immortalitatem? Postquam, quia ex hac vita egediamur, aeternam vitam possidere? Qui putant in hoc mundo beatitudinem suam invenire se posse, vite diuturnitatem exoptent: nos vero, qui cum christiani sumus, nullum graviorem habemus inimicum mundo, quomodo illum possimus non odisse? P. Ludovicus a Ponte, *tractatus de afflictionum utilitate cap. 6.* Plerique cogitare nolunt sibi moriendum esse, & oblivione hac pessima mortis infelicitatem illis parituram. Ut bene moriamur, moriendum est cum veri christiani dispositionibus, & in statu poenitentiae. Hoc autem sortu non contingit? Hoc repente fit? Semel tantum mori possumus; ergo omnes industriae nervi contendendi sunt, ut bene moriamur. Ad effectum hunc consequendum, saepe, serio, validae animi nostrae cogitationes sunt impendendae; plerique vero superficialiter tantum, & raro id cogitant; morte igitur occupantur. Idem.

Ne permittis, Domine, me adeo ingrati animi vitio laborare, ut de tua diffidere auctum bonitate. Quamquam peccatorum meorum aspectus horrorem incutit; quamquam metum, & diffidentiam demonibus mihi immittere satagant, sperabo in misericordia tua, Domine! & volo, non os solum, & cor suspiris suis, verum etiam ossem quoque medullam, venarumque mearum sanguinem incessanter tibi dicere. Domine, tu unica es spes mea, ac refugium meum; in te spero, non confundar in aeternum. Quamvis inter mortis umbras incederem, quamvis infernus ad interitum meum conjuraret, non timebo, quoniam eos protegit, qui sperant in te. P. Gogou de *preparatione ad mortem*.

Jure quidem magnus Augustinus ardebat ira in eos voluptuosos, qui apud Isaiam Prophetam dicebant: *Comedamus, & bibamus, cras enim moriemur*. Quam insanum argumentandi genus? Sanctus Pater exclamat: *Extenuer, quia cras moriemur; nonne dicere debebat, o miser!, plorems, flentibus rigemus ora, poenitentiam agamus, quia cras sumus morituri?* Cum vos audiri haec dicentes, comedamus, & bibamus; comotum est cor meum, & voluptatum idea me paulihei nihil gelidus mihi sanguis per artus occurrit, & contabuit cor meum. In lacrymas, & suspiria effusus sum, & quin haec verba me allicerent, atque tentarent, vos me terroritis, atque compulsistis, ut ad mortem adeo imminentis aspectum serio agerem poenitentiam: *Terruisti me, non seduxisti. Essai de sermons, pro 14. post Pentecostam Dominica*. Quid erit, fideles anime, hora illa novissima, qua vos edu-

Quid me mentis sit bene mori.

Veni christi finis mortem timere non debet.

Mortis oblitio male mortis causa.

Adus in spem in morte.

Infans illatio, quae est mortis cogitatio, eliciunt impii.

In mortis momento quid accidat.

Bona mortis utilitas.

Quid sit cogitatio.

De crucifixio, qui mortis obiectum est.

Quid sit cogitatio.

vos educet ex luce domo, ubi velati in tumultu, seculis elit, ut in gloria sedem adinuat; quae vos de pauperatis, & mortificationum fumi divellet, ut super honoris thronum extollat, atque omnium voluptatum pelago immergat. Speciosa mors haec vincula infringet, quae vos corpori alligant vestro, ut libere in caelum adolere possitis. O mors quam amabilis est, quandoquidem adeo felices efficit divisiones! O suavis separatio, quae quodammodo adeo jucunda te unio sublepario, & quodammodo meorum summa es, & meorum quiritur! Tu vortorum meorum summa es, & meorum timor argumentum. *Dissertum habens dicitur, & est cum Christo*. Ad Philipp. 1. Non miror equidem, si vili fuerit sepe sancti viri in eorum amplexu, & oscula rueret, a quibus mors sibi nuntiabatur; & si mortales additi sunt ea verba Psal. 145. concinere: *Latus sum in his, quae dista sunt mihi, in domum Domini ibimus*. *Sermo pro feria quinta post quartam Quadragesima Dominica*.

Si eo, qui loquitur, quo operor, & fortasse etiam, quo Creatorem meum ludo, momento mortis sententia contra mortale genus lata in me adimpleretur; quid de me fieret, quodam factum meum esse? Fas ne, post ea monita, quae Deus mihi tribuit, exempla, quae mihi ostendit, bonos sensus, quos mihi inspirat, tempus, quod mihi permittit, nihas, quas mihi intant, altissime favore obrutum conscientia mea minime confutere? Si modo in mortis articulo positus essem, vellem ne ita vixissem, ut vivo, ea passae iniquitates, quas pater, eos favore simulatas, & odia, quae fore? He ille sum impressiones, quas in animis nostris mortis efficit incertitudo. *Ex moralibus sermonibus, sermo de morte*.

Mors mutat omnia, & nihil post mortem mutatur. Ea, quae magis immutabilia videntur, melius constituta fortuna, corpus optimis valens, perfectior oris pulchritudo, mens sententia fide maxime tenax, omnia mutantur in morte. Ea vero, quae facillime nutant, veluti volutas nostra, quae in leucata momenta recentia capere potest consilia, & de peccato ad gratiam transire, voluntas Dei, quia unica peccatoris lacrymula, & suspirio sedit se patitur, bona, quae saepe natura fluxa sunt, sibi que invicem succedunt, haec omnia post mortem nequaquam mutantur. P. de la Colombiere.

Ambigi ne potest, quo majores, magisque assidue fuerint austeritates, quo perfectior fuerit solitudo, & sensuum, affectionumque mortificationis absolutio, eo ab solutiorem, perfectioremque futuram iustorum in morte consolationem, atque letitiam? Ingens hic annorum numerus ex tot diebus compositorum; dies isti, quorum singula momenta in quaestu posita fuere, & quae per jugem pietatis exercitacionem pretiosa fuerunt facta: haec omnia subeunt mentem hominis iusti tamquam locupletissimum thesaurum, & immensa divitiarum, quas est adeptus, congeries in alteram vitam necessariam transmittenda, ac satis magna ad ornatum sibi regnum comparandum, ubi est in omnem aeternitatem regnaturus. . . . Momento illo secum ineffabili cum voluptate reputans insignes illas promissiones, quas veris sanctis suis Dominus tribuit, anima facta in toto, vite suae curriculo virtutes illas deprehendit, quibus cumulatifima premia fuerunt promissa. Ibi eam videt humiliatam, quae exaltanda est, illam terrenarum rerum contemptam, ad quem caelorum pertinet regnum, paritatem, qui Dei debetur intuitus, lacrymis, quae in aeternam consolationem vertentur sunt, abnegationes, quibus centuplum promissum fuit, & omnia illa misericordiae opera, quibus ab ipsa mundi origine Paradisus fuit preparatus. Quo consolat, ubi gloriam sibi tanta titulorum varietate debitas confiderat? Idem.

Quodam illud momentum est! Momentum per se formidabile, quo omnia, quae in mundo sunt, moriuntur homini; & hostis illi omnibus moritur, quae sunt super terram! Momentum terribile, quo animas, sicut intime corpori inharet, vi tandem post plurimas praerebus omnibus separatus spectantium oculis nihil relinquit praeter horridam, turpemque speciem, extinctos oculos, eos mutam, inertes manus, pedes immobiles, faciem exanguem, corpusque omnino deformatum, jamjamque putrescens. Miserum momentum, quo dives omnes amittit thesaurum, & quo omnis ejus hereditas ad pulverem sepulchri redigitur! Quo potentissimum cum miserrimo, monarcha cum subdito, nobilis cum plebejo, dominus cum servo, doctus cum indocto aequandus fit, simulque confundendi. Momentum molle adhuc terribiliter propter ea, quae consequuntur, quae indeclinabilia sunt, atque aeterna. Momentum decretorium, quo clapo neque impio ulla est speranda misericordia, neque iusto ulla merita comparanda: momentum, quo Dei iustitia suum recipit jus, & quo

desinit tempus misericordiae. Momentum denique, cuius sola cogitatio efficit, ut in folio Reges, in tribunali Judices contremiscent; cuius aequissimi terrores religiosi conobia, & salus eremitis replerunt. Vos autem quid cogitatis de momento, auditores? Quoniam in statu tunc esse vultis? quid vobis consilii capiendum, ut sit vobis propitius? Illud sane, quod capite iustus, dum vivit: non eam abberret a fide, cum, qui bene vixerit, tunc in gratia statui inveniri, & in finali p referantia ex humanis decedere. Idem.

Quam terribile sit mortis momentum.

desinit tempus misericordiae. Momentum denique, cuius sola cogitatio efficit, ut in folio Reges, in tribunali Judices contremiscent; cuius aequissimi terrores religiosi conobia, & salus eremitis replerunt. Vos autem quid cogitatis de momento, auditores? Quoniam in statu tunc esse vultis? quid vobis consilii capiendum, ut sit vobis propitius? Illud sane, quod capite iustus, dum vivit: non eam abberret a fide, cum, qui bene vixerit, tunc in gratia statui inveniri, & in finali p referantia ex humanis decedere. Idem.

At vos omnes hac dicere puto: *Moritur anima mea, morte iustorum*. Hoc olim pleudopropheta Balaam dicebat: *moriatur, quemadmodum iusti moriuntur; at vivamus, ut vivunt impij; quae duo, vita videlicet non possunt, & mors sancta, simul esse non possunt*. O si mori possem ut illi, & illa, quae novi, & qui in Domini pace quieverunt! Verum hoc in vestra postum est voluntate, quia in vestra voluntate positum est eorum imitari virtutes, eorumque bona opera exercere. Hoc utique consilium hodierna die capere quocumque labore statutum mihi sit, cum in statum memet adducere volo, ubi in morte nullam crudellem agitationem, graviumque timorum lanienam experiar. Ad id maturato exortanda mihi est conscientia mea, & pondero peccatorum, quo obruitur, exoneranda. Ad id poenitentiam, vitaeque mutationem praevertendi mihi tantum acerbissimi stimuli, qui peccatorem morientem adigunt ad desperationem: intrinseca mihi sunt secreta vinctula, & occulta consuetudines; quae tunc me perturbant, relinquenda: in lucem afferenda sunt dabitaciones, & evellendi serupuli, qui ad extremum usque spiritum me sequi possent. Idem.

Ubi eos invenimus, qui serio mortem cogitent, & qui semper parati sint extremo illo momento, quo de aeterna felicitate, vel infelicitate sita est decreendum? Numquid homo et sculo? Heu! si sexcentis negotiis impediuntur mihi cogitare, quomodo saluti suae consulat, & sese ad bene moriendum disponat, quae unica ad eam perveniendi via est. Dignare, Domine, fallacem conscientiam illius securitatem turbare, & efflicere, ut intelligat, quantum sit malum in finali impententia animam esse. Numquid impedit, mortis linguam non intelligit, sese totum luxu, & mollietate tradens de morte? Numquid illi mortem sibi adventare cogitat? Heu! Nihil longius abesse putat; atque ab animo senovet omnem exitum vite viae cogitationem, quam aeternam esse crederet, ut diutius peccet. Nisi cor illius tergetur, Domine, ille in aeternum peribit. Idem.

Vigilate, Mandi Salvalor ait, *quia nescitis diem, neque horam*. Quia nullum momentum est, quod esse nequeat extremum vite vestre, ideo nullum momentum est, quo vigilare non debeatis, ne morte occupemini; & hac sufficit mortis vestrae incertitudo, ut oculos vestros, ster nunquam in re tanti momenti, adeoque necessaria claudatur. *Vigilate*, hoc est, operamini, & agite; vigilatiam enim esset inutilis, si sine operibus, & actionibus esset. *Abbas Trappensis, Cellasium pro die Circumcisionis*.

O quam sapientes sunt, qui ultro abijcunt, vel saltem cor suum divellunt ab iis, quae morientibus sibi relinquenda! Quae infania est praesolari, donec morbus extremus, quem fortasse in visceribus gerimus, nobis fluxa, quae possidemus, eripiat bona, cum inevitabilem omnia reliquenda necessitatem nobis in ingens meritum possimus convertere? Mihi credite, fideles anime, austeritas crudeli huic morti nobis nocendi occasionem, Deo offerentes quidquid illa praedam suam putat. Maturato opus est, si illam praevterere studemus; illa enim forsitan jam extulit brachium, ut nobis lethale vulnus infligat. O beatam mortem, quam ante mortem ipsam amore ducti subimus! Quam parum terribilis, quin immo quam jucunda mors est illis, qui sese omnibus illi rebus expediunt, quae eadem adeo terribiliter mortalibus praesent! Haec non est amplius terribiliter monstrum, non crudeliter tyrannus; sed phantasma, quod vertimus in ludibrium. Sine terrore de ea cogitamus, provocamus illam; ubi longe abest, illam optamus; cum non longe distat, sine timore conspiciamus; cum adest, cum hilaritate recipimus, utpote quae tantum abest, quod nos expoliatura sit; ut immo sit cum fenore redditura, quae quocumque prope Deum deliquimus. Idem.

Desiderium bene moriendi, qui bene vivendi ratio aeterna est.

Pauci felio de morte cogitant.

Dei filios precipit, ut vigilent, & parati siveant.

Mors praevertenda est, neque expectandum, donec illa omnibus non exeat bonis.

Quam.

Quamquam plurimum interit bene vivere, verum est tamen, longe magis interit bene mori: vita enim sanctissime parata nihil profutura est, nisi bona morte excipiantur. Quo magis pro caelesti gloria adlaboravimus, quo sanctior vita nostra fuit, eo magis interit postea, eamdem sancto sine concludere, ut laborum, & sanctitatis nostrae fructus recipiamus. Nisi post diuinam penitentiam, post longam bonorum operum feriem, christianam finem vite impauerimus, de nobis actum esset in omnem aeternitatem. Mors, quam Scriptura furi comparat, omnes gratiarum thesaurus expillaret, quos congressimus, veluti miseri mercatores, qui longam, & periculofum pelago iter emens in portu naufragium faciunt, & in conspectu patris plurimorum laborum fructus amittunt. In morte pro me de rebus omnibus agitur: si ut christianum decet, morior, nam possessionem adeo nunquam desitura felicitatis, fin fecus, in nulan spem redivit. Ab extrema illa hora, a novissima actione iustitiae, ab illa me pendet aeternitas. Idem.

Quid quoque vobis videtur, christiani Auditores, hoc fidei velle, bene mori? Paratissime hoc esse animam efflare, post vite totius confessionem paratam, omniaque Sacramenta recepta? Nisi aliud hoc est: nihil sane istud admodum occurrit difficile. Sed quot Christiani infernis crebstantur ignibus, quibus horum nihil desuerit? Quid! mori in cinere, & cilicio, inter crucifixi brachia, frequentiter facerdotum, ac religiosorum corona stipante? Hoc sane mori est eo modo, qui non levem salutis spem tribuat; hac magna sunt bona mortis iudicia: verum cum his omnibus aliquis male peccet mori. Bene mori, o fideles, est sine peccato, & sine ullo peccati affectu mori; est animam Deo reddere, postquam omnia vice crimina per penitentiam deleta sunt, divinaeque iustitiae satisfactum est, postquam ex corde divulsus est omnis mundi amor, & manet alta mente repositum, fexcentas potius fubire mortem, quam unica lethalium noxa centum annos vite redimere. Hoc est spiritum efflare penitus constanti fide, invicta spe, & eo amore erga Deum, qui alium quemlibet amorem superet, eaque erga proximum caritate, quae benevolentiam, qua nosmetipsos complectimur, sequitur. Idem.

Duae res omnino mentem hominis occupant, qui extremam vite horam adventare cognoscit. Cum ille tunc postus fit tempus inter, atque aeternitatem; omnes illius cogitationes inter tempus, quod desaturum est, atque aeternitatem, quae est incerta, dividuntur. Oculos conficit, alterum quidem in id, quod fuit, alterum vero in id, quod futurum est; & secundum ea, quae vel in praeterito videt, vel praevideat in futuro afficitur dolore, vel gaudio. Hoc posito, ajo, mortem, quantumvis terribilis fit, viro probro molestam esse non posse, neque illi vel minimum timorem afferre; quicumque enim in partem circumferat oculos, seu in ea, quae praeterierunt, seu in ea, quae futura sunt, nihil invenit triste, nihil, quod solatium afferre non possit. Si enim praeteritum respicit, nullam habet mortis metuenda causam: si futurum considerat, causam etiam habet illius exoptandae. Impis e contra, & flagitiosus anima metuenda sunt, seu praeteritum spectans, seu obtutum in ea, quae sunt futura, coniciant. Idem.

Justorum anima in manu Dei fuit. Sap. 3. Anima iusti, qui sancte vitam traxit, in manu Dei est: si erraverit, si ceciderit, si quando lapsus fuerit, reditudois, & probitatis fundum habet, qui per gratiam excitatus illum ex erroribus eripit, lapsum atollit, & rursum in virtutis viam jubet reverti. Non ranga illis tormentum moris. Sap. 3. Tormentum hoc sunt tumultus, errores, horroresque, quibus obruitur anima a corpore brevi sejungenda; anima, inquam, quae sui status officia veluti crucem, & vim quamdam respexit. Turbulus illi, terrores, horroresque illam agitant, turbant opprimunt, ubi videt infinitam peccatorum, actionum, verborum, cogitationumque multitudinem, qua memorix ejus occurunt, & quorum tu nunquam oblitus es, superjumentum, & mortuorum Judex, cuius iustitia eos omnes, qui meriti fuerint, persequetur. Hoc mortis tormentum hominem iustum non tangit. Cum enim omnes vite suae actiones secundum sui status officia mensus fuerit; tota vita illius non aliud fuit, quam perenne obedientiae sacrificium; & mors non aliud erit, quam hujus sacrificii consummatio. Fidelis hujus famuli oculus erat in manibus Domini sui, ut illic statim se conferret, quo illius vocabatur imperiis. Sicut oculi fervorum in manibus dominorum suorum. Psalm. 122. Hoc eodem oculo in lectulo doloris sui considerabit ea, quae ab ipso hie idem Dominus exoptit, & statim ac mundum relinquere jubebitur, summa cum salaci-

tate, quae impetum colubere non poterit, aeternitatis vias ingrediatur. In hoc adeo terribili praevaricatoribus iudicio intelligit omnes misericordiae dispositiones, quas fidelis Dominus, cui ipse fideliter famulatus est, erga ipsam servaverit, curam, qua illum in lubrico nutantem sustinuit, incomprehensibilem bonitatem, qua ex malis, in quae permisit, ut laboraret, eduxit, ea, quae ejusdem felicitati conferent, niorem coronae, quam preparavit illis, qui secundum ipsius imperia legitime decreta verent. Ex Audite reornt.

SUPPLEMENTUM.

Quantum momenti negotium est, ubi omnia sunt infinita? Juxta infinitum jus; ratio reddenda de re infinite estimabili; poena infinite severitatis. Si adeo sollicitae bona hujus mundi consecratur, & levissima quaevis mala peccatorum, quod nobis sciendum est ad bonum supremam tutelam, evitandumque gravissimum malorum omnium, quo in omnem aeternitatem sumus privandi? Quot curis afflictum propter eas res, quae propter eorum instantiam nos derelinquent, & quae ipsi antemum invitati, atque nolentes, & quae, ubi tueri voluerimus, nobis erant impedimento ad nos perducentos? Quid igitur faciendum non esset pro bonis aeternis, pro bonis divinis, pro bono, quod ipse Deus est? Ostenditur mihi in caelo corona gloriae, & ignis flammaramque fornax in inferno, atque inter hac extrema duo postus, periculum hoc negligo, & flexis rebus immoror; adeo parum afficior alterius quidem desiderio, alterius autem timore. Nonne vere dici potest, illum rationis, bonique sensus ulum abjecisse, qui hac nullo habet in discrimine? P. Noves in Meditatio.

Christianus intelligens ea omnia, quae sibi metuenda, sperandaque sunt, nequaquam intra vite hujus cancellos contineri, quotidie debet dicere Deo: Noscum fac mibi, Domine, facem meum, ut sciam, quid desit mibi. O Deus, alius imprimi in corde meo memoriam finis mei, ut huic me preparare, & videam, quid mihi desit. Profecto si hac ipsi cogitaremus; quid mihi ad bene moriendum desit? Si hodie ex hac vita mihi migrandum esset; alius quidem inveniret, desesse sibi bonam, integramque confessionem, quam forsitate nunquam hactenus fecit: videret alius sibi desesse restitutionem proximo faciendam vel fame, vel boni profectiona acquiri, videret alienorum bonorum retentionem, fraudem, ac dolos, vel honoris per calumniam erepti, restitutiones sine quibus nulla salus speranda est. Videret alius desesse sibi quamlibet dimittenda injurias, quas pallius fuit, & cum inimico in gratiam redire. Cognosceret alius sibi desesse, a proxima peccati occasione recedere, quam domi servat, abdicare fo beneficium, quod per simoniam possidet, reparare omissionem, vel commisionem lethalem in vocatione sua, vel officio. Cognosceret alius sibi desesse, vehementes irae suae impetus compescere, moderari ambitionem suam, luxum abradere, & avaritiae, atque concupiscentiae suae frenum injicere. Perfectissimus quoque inveniret sibi desesse bona opera, elemosynas, orationes, diligentiam in cultu Dei. Noscum fac mibi finem usum ut sciam quid desit mibi. P. Gibien.

Nullum est in vita momentum, quo parati non sumus, ut coram Deo prodeamus, si salutem nostram certam facere volumus. Quorlum hoc? quia nullum est vitae nostrae momentum, quod nobis datum non sit, ut vivamus morti preparatus: quia nullum est temporis momentum, quod multum conferre nequeat ad aeternitatem; quia nullum momentum est, quod elle nequeat extremum vite nostrae, quia nostrae salutis negotium tanti momenti est, ut vita nostra salutis diuturna minime fit, ut illud serio procuremus; quia denique sancti omnes vite suae cogitationes in id contendunt, cum certi essent, ut eorum quidam ait, Deum nobis mortis nostrae diem absconderit, ut de ea singulis diebus, donec vita frammur cogitemus; quia non vivimus, nisi ut bene mori discamus, utque ubi vocabimur, cum S. Job dicere possimus: Vocabis me, & ego respondabo tibi. P. Noves.

Qui in Domino morientur, illi vulgo sunt, qui in illius gratia vivunt; etenim juxta consuetum rerum ordinem quilibet eo in statu moritur, in quo vixit. Qui vivit in peccato, moritur in peccato; qui in Domino vivit, in Domino moritur. In peccato portenti haberetur, si justis pervertentur in morte, cur portentum non erit, si peccatores in morte convertentur? Vide quam in statu vivere velis: in eodem re in morte reperies. Si ambitiosus vixeris, ambitiosus morieris; si vixeris voluptuosus, morieris voluptuosus: in peccato vestro moriemini. In Domino mori est mori propter amorem illius, veluti Martyres, vel siltem non in illius

In re sum mi momen- ti quanta potest cura debet im- pendi.

Quid nobis faciendum, ut nosmet recte mori preparemus.

Cum mors possit nos in singula momenta deprehendere, illum semper parati esse debemus.

Idem.

Ut cum Domino moriamur, in gratia nobis vivendum est.

amore tamquam sanctos homines, postquam in vita ardentissima charitate conflavimus. Hi vere sunt, qui in Domino moriuntur, non solum quia moriuntur in gratia, non solum ac justis omnes; quia quia moriuntur, semet omnino Divinae voluntati permittentes. Moriuntur, ut ita dicam, inter manus Dei, in situ, in corde, in Maximis ejus amplexibus. O beatam mortem, ita mori in osculo Domini! Qui se salutis nostrae mancipant inimico, tamquam fideles ipsius inimici, hi morientes incident in manus illius. Verba, quibus S. Joannes utitur, satis ostendunt, ipsum non sequi generatim de morte omnium iustorum, sed peccaliter, de Sanctorum morte. Beati mortui, qui in Domino moriuntur! Hic de duplici mortuorum genere sunt verba, quorum alterum non moriuntur, cum viventes demaxime moriantur. Verba igitur Apostolicos peccaliter intelligenda sunt de Sanctis, qui non sibi mori, ut omnino vivat Jesu Christo, mox moriuntur in Domino. Non sibi qui jam mortui sunt, in sanctis amplexibus suis, Domine, moriuntur; qui in antecessum fidei divulserunt ab his, quae mors illis erat erupitura, qui obiectis omnibus sensibilibus, ac sibi metipsis jam erant mortui. Magno quidem labore haec haec prima voci Christiani mori; sed satis amplam invenit mercedem in ea fraxitate, qua perferunt, qui in Domino moriuntur, & in requie, ad quam statim mittitur post vite hujus arumnas. Pater Segneri in suis Meditacionibus.

A bona vel mala morte pendet salus, vel dimissio animarum; cum bona morte nunquam caret dono perseverantiae, cui corona adnexa est, & cum mala morte nunquam fit sine impenitentia, quam semper aeterna poena subsequitur. Hinc sequitur palam, felicitatem, vel infelicitatem a bona, vel mala morte pendere. Adde his, malum, quod malam parit mortem omni vacuum esse medicina, quia semel tantum possimus mori. Ita maxime refert illis adflare, quos in extremo versati periculo scimus, ut illi conscientie rebusque suis confortibus irreparabile exitium evitent. Ex Afericis Opibus Blosi, & a Ponze.

Verus Christianus mortem respicit, quasi haec naturam mutasset, & quasi consecrata, atque Deificata fuisset in morte Jesu Christi, in qua amittit, quod nobis terrorem incutebat, ut inde acciperet quidquid in eadem juvenendum est, nobisque solatium potest afferre. Etenim modo haec nostrae felicitatis origo, haec est omnium bonorum fidelium votum, qui praesto sunt ut Tertullianus ait, mori obtundens, ut Deo vitam suam pro vite ejusdem rependant. Latantur; quod fuit mortales, & crederent aliquid suae gloriae, atque felicitatis desaturum, si postquam Jesus Christus mortuus est, sine morte illis ascendendum esset in Coelum. Idem.

Magna utilitas, quam in corporis nostri mortalitate nanciscimur est, quod ex fragili, mortali corpore possimus efficere hostiam bene merentem, ac viventem, quae toto vite nostrae spatio perseveret per incrementum martyrii vel continentiae, vel Religionis, vel aliarum austeritatum, & mortificationum. Nam sicut duplex est Sacrificiorum genus in Ecclesia, alterum quidem Redemptionis, videlicet Crucis, alterum Religionis, videlicet Altaris, & utrumque ejusdem Jesu Christi sacrificium est; alterum est cruentum, omnes enim videntur effusionem sanguinis sui super Calvarium, alterum incrementum est, quia licet idem sanguis ibi fuerit effusus in remissionem peccatorum nostrorum, semper invisibilis est ad fidem nostram exercendam: ita in Christianismo duo sunt genera martyriorum, per quae Fidelis tradit vitam suam in fidelitatis, amorisque sui erga Deum argumentum, & utraque unum sunt. Alterum cruentum, quod quatenus tale respicit, & imitatur Crucis sacrificium, quo palam Jesu Christo sanguinem, pro sanguine, corpus pro corpore, vitam pro vite rependimus. Alium incrementum, quod imitatur Sacrificium Altaris eo quod offerimus quotidie iuge sacrificium vite, & corporis nostri sub speciebus (absit invidia verbo) exercitacionum mortificationis, & penitentiae, quae pauatim nos absumunt, & efficiunt, ut sancte amittamus vitam nostram in servitute Dei per mortem, qua oculos fallit, & quae, eo quod minime patitur hinc violentiam, quae videtur in effusione sanguinis Martyrum, non minus habet secretos dolores, languoresque diutinae durationis. Possimusne ita corpus nostrum commodam sacrificare, & vitam nostram at terere, atque abolvere in cultu, & amore Jesu Christi, nisi

Si nequam mundi Mundus Salvator maximum operum suorum morte adventante operatus est: ita ipsi nunquam magis ha-

rois, & Dei oculis & corde digniora efficiemus nisi per praesentiam, aut cogitationem mortis, quam singulis diebus habere debemus. Hoc praestabit, ut amor in ordine gratiae operetur, quod mors in statu naturae. Tunc necessario omnia nobis erunt relinquenda: terminum hunc praevertemus, quotidie mortem vocis omnibus praevententes, relinquentes singulis diebus omnia generosa voluntate, & nosmet divellentes ab aliquibus exiguis vitis, quae sunt affectiones quaedam terrenarum rerum, & obuentes plurimas parvas mortes, videlicet privationes modo quidem unit voluptatis, & modo alterius: Numquam cubium ibimus, nisi eo in statu, in quo esse debet homo, qui absque eo quod seipsum fallat, credere potest hunc postremum esse posse vite suae diem. Disponemus omnes confessiones nostras ac contritione ac spiritu, quo in extremo morbo illas fecerimus. Idem.

Hoc esse debet magnum solati argumentum morientis, & validum subsidium in flatu deplorabili, ad quem mortis timor illum redigit, scire Deum ita ad majorem nostram utilitatem id precepisse; Etenim non summa charitatis erga nos providentia, & ut melius nos sibi conjungeret, voluit nos obnoxios esse morti, cum non alia suppetat via, qua pergamus ad ipsum propter peccata nostra, quae illi invictum obicem statuant. Per hoc etiam atollit ad fe nostram spem, atque confidentiam in paterna ipsius bonitate; Omnia me delinquant, dicere potest Christianus in hora mortis; pater, mater, fratres, sorores, consanguinei, amici! Excutor omnibus, hereditatibus, quos possideo, officiis, dignitate, ipsa etiam vita; Laboro in umbra mortis, ac me solum reperio ab omnibus derelictus: Verum est. Sed confide anima mea, neque temet dejicias. Deus Pater noster est; potestne desisse nobis, eo in statu, in quo mox futuri sumus? Terra non est patria nostra, neque locus hereditatis nostrae: itaque non tondere decet nos eam derelinquere; & contra libenter a nobis relinquenda est, ut coeli vitam ingrediamur, ubi omne bonum nostrum invenitur. O beata habitatio, sedes aeterna filiorum Dei! Quid nobis perferendum non esset, ut tui possidendi felicitatem consequeremur, & frueremur civium tuorum societate? Pater, Domine, sed quod pater est nihilum, ubi confertur cum eo, quod spero. Necessa moriendum est, ut videaris. Heu! libentissime morior aeternam adorabili aspectu tuo praeferturus: Eja! morior, ut videam te. Ex modo recitandi Orationem Dominicam.

Ne sis adeo imprudens, ut temet omnibus flagitis te tradas, ne tempore moriaris non tuo. Non est tempus incipiendi, cum finendum est. Non assignavit tibi Deus tempus mortis, ut agas poenitentiam; sed hoc tibi reservavit ad te judicandum. Veniet ubi me non cogitaveris, & si nactus fuerit lampadem tuam extinctam, sine igne, & oleo; fodem tuam mortuam, animam tuam gratia exutum, cor tuum sine charitate, vitam tuam sine bonis operibus; putatne illum praestolaturum donec rebus tuis consulatur? Credidne tibi fore tempus consulendi! Qui negligit salutem suam adminicula cum potest, in manifesto versatur misere moriendi periculo. Frustra fatuas virgines sapientibus dixerit, date nobis de oleo vobis: opera bona sunt personalia. Optimum est ad Sanctos confugere, & praesens bonorum, sed hoc satis non est. Charitatis oleum non datur gratis, emendum non tuo. Non est atitur meditari peccata ploranda fuit, elemosyna sunt restituenda; vitii fuga, mortificatio, vita bona sunt sancti hujus olei pretium. Est post haec, si Deus sanctum suum amorem nobis imperit, credamus hanc meram esse gratiam, magnamque misericordiam. Qui suam conversionem rejicit in tempus mortis, confidit in bono, quod suum non est, & per negligentiam suam meretur ut proprie infelicitati tradatur. Pater Noves in Medit.

Quilibet Fidelis sibi debet invigilare, ne non paratiss inveniat, cum Dominus venerit. Haec autem dies illum opprimet, quin illi prebeat spatium sese preparandi, nisi paratus inventus fuerit de novissimo vite suae. Num satis nobis persuasum est de hac veritate? Identidem nobismetipsos dicamus: Cras opprimet, fortasse, quemadmodum tot alii operati fuerant. Mors citius ingruet opinione mea: illa praeventenda est, & contra illius infidias vigilandum est. Hoc dicitur: sed respisa, nemo est, qui non speret adhuc annum abolvere, qui fere inceptus est. Hoc nos efficit inertes, & offidentes. Quae stultitia! agitur de maximo salutis negotio; de hoc fatale momentum decernere debet: momentum hoc incertum est, perique falluntur. Dei Filius id omnibus dicit: Vigilate, orate, estote parati; mors inopinato vos opprimet: atamen nemo de hoc laborat, nemo periculum metuit. Et dici

Quanti re- terat bene mori.

Bene mori non ita facile est, ut creditur.

Mors pro- bo viro mo- lesta esse non potest.

Justus, qui toto vita suae spatio mori dispo- suit, mortis amaritudi- nem non ex- perietur.

tois fada imitari, saltem possit. Sicut illi fa- cificare fecerunt curas quibus disti- nemur.

Sanctus ha- bendus a Fi- deli in lectu- lo mortis.

Qui non atitur meditari bene morien- di, cum po- tuit, non meretur hanc gratiam cum vult.

Contra mor- tis infidias vigilandum est.

Et dicit nequit: Christianos populum esse sine consilio, & prudentia. Heu! Utinam sapienter, & intelligenter, & manifesta dei illius mala praevertent, & quae eorum summa esse importuna. Vigilemus ergo, si sapiamus; vigilemus; ne scimus enim qua hora Dominus venturus sit. P. Novat.

Mors, quae lucrum est inanimabile vigilantibus, neurgium est deplorabile, & irreparabile detrimentum peccatoribus, qui dormitantes opprimi se sinunt, quin de salute sua cogitent. *Mortuus in tempore animae eorum.* Illis id accidit, quod navibus in mare fluctuantibus. Navis scilicet curfus defertur, rectam sequitur tramitem, ventis affluentiis progreditur, cum repente incidit in scopulum, qui non videbatur; adversus perlat aequilo: rupes summam aquae superficiem non excedens, efficiunt, ut tanta hac in securitate subsistat. Hoc ipsum accidit in iactura vitae suae, quam faciunt peccatores. Alii subita morte rapiuntur, quin morbo fuerint tentati; alii naufragum patiuntur in corpore stricte, diutiusque infirmitatibus effuso; sed quid intereret in navis sit integra necne, dummodo anima feliciter portum attingat. Qui bona vehetur rata, corpore viribus pleno, longum se iter absolutum putabat; qui navi attrita ferebatur, & corpore infirmo, cum plurimos duxisset annos, sperabat saltem se illum absolutum, quem inciperat; sed uterque pariter decepti sunt; & sicuti procella, quae navem frangit, efficit, ac cum illo omnes pereant opes; quae venit: ita mors, quae illos adoriatur, efficit, ut cum vita iustitiam faciunt bonorum omnium coelestium. O peccatores! Si peccatum non timetis, saltem mortem timere, quae efficit, ut peccatum ponam luitis. *idem.*

Maxime refert agrotantis, qui se infirmitatibus confectum videt, prorsus, & ex corde in Dei voluntate consistere, suam abdicare, in submissionis spiritu ad Salvatoris exemplum dicendo: *Non mea sed tua voluntas fiat.* Si via Domine me vivere; non dissentio, & laetor, quia voluntas tua mea est, & mea nunquam adversatur tuae. Offerre debet Salvatori quidquid est, & quidquid habet; quod facere potest praeter propter his verbis. Corpus meum, anima, vita mea, omnia tua sunt Domine! Haec tibi ex corde offero, quoniam haec expetis; & licet etiam me non cogeres, ut haec tua tibi redderem, nihil fecius ac tibi offerrem, & ex illis voluntarium facerem sacrificium, solo tibi placendi desiderio. In manus tuas Domine commendo spiritum meum quoniam tuus est. *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum; ut faciam quidquid tibi placebit, me facere, & pati.* Sentio, te pulsare ad osium cordis mei, ingredere, de omnibus dispone. Ecce me paratum ut de hac in alteram vitam migrem, quoniam evocas me. Offero tibi Deus, admirabilem Salvatoris mei obedientiam, in imperfectis obedientiae meae supplementum: *Ex Aestheticis Operibus Blosii, & a Ponte.*

Quam distans hac aetate a nobili mortis contemptu, quo patres nostri olim esse provocabant! Quotquotque hodie terra die morte adventante non trepidat? Dicam amplius. Quotquotque est cui amicus audeat nuntiare mortem? Quot quotque adhibenda sunt, quot apparatus disponendi, quot lenimenta afferenda? Primoribus tantum labilis sensus promittit, nemo de periculo audeat commonefacere, quin monitum condit spe quadam iterum reparanda valetudinis. Et hoc etiam admodum fore fit, ne terror incutiat homini, quem scimus mortem reformidare? Plerumque illum morte falli sinimus; & ne inferamus illis expectata, & preparatae mortis molestiam, illum obijicimus malo mortis subite, ac inopinatae. Reparari nequit vetus robar, quod primis fidelibus praebat Religio in mortem? Utique, una suppedit ars illius reparandi. Peccatum pater est mortis: *Peccatum generat mortem.* Ideoque ubi regnat peccatum, ibi quoque regnandi jus habet mors, velut filius in hereditate, quam illi parentes sui reliquerunt. Ita etiam ubi peccatum nullum jus habet, mors nullam habet, ac nullam potestatem. Ne igitur mors nobis timenda sit, conemur factam testam Dei gratiam tueri; atque tunc non magis reformidabimus mortem, quam Sanctus ille Anachoreta, qui dicebat, *Nihil in me reperies. Sermones, & Christiana documenta P. Aurelianus Tom. 2.*

Ars vera sancte moriendi est sanctam vitam ducere. Frustra confidimus in spiritualibus subditis morbi novissimi praeter tempore incertitudinem, status importunitatem, circumstantiarum repugnantiam, confessiones felicitate, superficialis, & etiam coactae plerumque vere minime fuerunt. Aliquod requiritur intervallum inter conversionem, & mortem. Postquam vita tractata fuit in summa morum sanctimonia, & in ipsa innocencia, adhuc in morte Dei iudicia timentur, nec deest causa timendi; quomodo bidui conversio post vitam

in scelere traductam certum facere post mortem? Aliud requiritur confidentia argumentum probatius, & gravius. Deus misericors est, esto; sed in hac infania misericordiam confidit etiam, qui majori fulgent Sanctitate, & nihilominus contrahunt, Kateamur vitam nonnisi puram, & penitentem, in mortificationis exercitationibus & in virtutibus Christianis traductam, vitam legi conformem, & ab Evangelicis placitis non alienam, posse veram confidentiam parere. Fateamur sanctam vitam veram esse artem sanctae mortis obuandae. *P. Crisostomus in Spiritualibus Exortitiis.*

Quod discrimen modo invenimus inter duos homines, qui vixerunt alter quidem ante annos centum, alter vero annos viginti ante priorem; sed uterque iam mortui sunt: eorum separatio qua apparuit in tempore, modo nulla videtur, & sane nonnisi brevis erat separatio. Qui quotidie moriuntur, celeriter sequuntur eos, qui iam mortui sunt. Qui peragere profecturus est, non debet se credere multo ab illo, qui nudius tertius discessit. Vita veluti torrens elabitur. Praeteritum non aliud est, quam somnium: praesens eo momento, quo illud tunc putamus, aufugit, & in abyssum praeteriti desinit. Futurum non erit alterius naturae, & aequarum praeteritum. Dies, menses, anni, sese propellunt non secus ac fluctus in torrente. Adhuc aliquot momenta; paulisper adhuc, dico ego, & omnia finem inveniunt. *F. Nelson Cameracensis Archiepiscopus in Aestheticis.*

Cum mors pro Iustis non aliud sit, quam transitus ab exilio ad aeternam felicitatem: quoniam illis sit doloris causa, hoc latatur non secus ac populus Dei, ubi videt tempus captivitatis suae jamjam desurrum. Salvator tunc eos consolatur suavi spe proximae eorum liberationis. Tantum abest ut cor ipsum amaritudine repleretur, quod exultant gaudio videntes infringi catenas, quibus locus corpori mortis adhaerebant. *Hic sensus est Prophetae id palam testantis his verbis: In convendo Dominus captivitatem Sion facti sumus sicut consolati: tunc replem et gaudio os nostrum; & lingua nostra exultatione. P. Segneri in Meditationibus Tomo 3.*

Hic melius intelligimus peccatorum infaniam, in eo iudicio, quod ferunt de morte iustorum, quos illi oculorum suorum testimonio credentes in nihilum redactos putant: *Visi sunt oculis infipientium morti.* Iusti enim in sinu pacis quiescunt ubi insanum eorum de seipsum conceptum irident. *illi autem sunt in pace: pace integra, & perfecta, pace permanente, ac in aeternum duratura; quoniam illic omnino securi sunt ab omnibus malis; pace, cuius totum illorum cor plenum est propter summum illud bonum, cuius possessione laetantur.* Capimuse gustare pacem hanc, qui in praesentiarum Beati fruuntur? Eorum secuti exemplum nosmet totos Domino offeramus. Per iuges haec oblationes, quas illi faciunt, fiet anima nostra victimae acceptabilis in oculis illius. Hanc in manibus suis recipit ipso mortis nostro. Hanc in manibus suis recipit pacis aeternae tabernacula. Fat-buntur tunc impij, sed frustra iudiciorum suorum salissem, fatentur invidi, & ad damnationem suam animarum immortalitatem. *idem ibidem.*

Si quis nondum satis mundum se putat, ut coram Deo appar. at: ratio se dignam praebendi est, sese morti subijcere, illam ex animo acceptare, ac eidem sese preparare. Ita ab eo pendet sanctorum mortem obire. Verum si dolet ob iustitiam, quam facit moriens, bonorum huius mundi, omnem habet sese consolandi spem ob bestidinem alterius vitae, ubi nascitur opas, delicias, honores, dignitates, verbo infinita bona, & infinita maiora illis, quae tenetur relinquere; bona non temporaria, sed aeterna, quae saturant sine fatietate, quod gaudium afferunt sine tadio, quae nullis sunt malis permixta, & quorum nullum timetur detrimentum. Non igitur aliquis desiderio teneri potest bonorum fragillium, quae mors illis avellit, a quibus afflictum amatorem, sed nobis cogitandum est, cum illa libentes relinquimus, nos liberati fexcentis peccati occasionibus, aliisque pluribus malis, quorum illa causa sunt, & quae in dies semper augerentur, si diutius nobis esset vivendum. Haec de causis veli Deus, affectu ac a nobis deseri, eorumque iustitiam a quo animo sustineri; persuasum quippe nobis esse debet, post vitam hanc adeo erummosam, ac miseris refera aeternam nobis esse infinitorum bonorum possessionem, quae mors nunquam nobis poterit auferre. *Ex operibus Aestheticis Blosii, & a Ponte.*

Si timor iudicii, quod subiturus est moriens, districteque rationis, quam illic omnium operum suorum redditurus est, praeter ceteris illi negotium faceflet; sciat, ad animi tranquillitatem comparandam nil me-

Quamvis abesse nobis videatur mors semper esse praesens.

Mors iudicium tantum transitus est ad aeternam felicitatem.

Hoc tandem tempore licet inviti cogitent. Sep 3.

Terram hinc licet deberet relinquere se ipse futurorum bonorum.

Timor procul eiecitur est & constanti animo prodeundum ad iudicium Dei.

Comparatio peccatoris saluti suae non proficiens can navis. Feb 36.

Sensum quem habere debet mortuus.

Feb 56.

Quam esse possit nobis ratio non timendi mortem.

Facili 1.

Sanda vita verum est secretum sancte mortis.

melius a se fieri posse, quam libenter, hilariterque mortem excipere. Ne fugiamus Iudicem nostrum. Ne imitemur Adam, qui nequiquam Dei oculos fallere conatus est: neque Cain qui credidit se illum 'celare posse peccatum suum. Eamus potius, & occurramus illi, quandoquidem nos vocat, Nosmet ad id omni preparamus industria, quoniam ita iubet, & pro certo habeamus misericordiam nunquam deserere eos, qui eam humilitate sese Divinae iustitiae sententiae subijciunt. Pareor equidem difficile esse quod homo qui Mundum amore profecturus est, facile ab illo secedat, cum non cogitat ab illo recedere, nisi cum in lethalem incidit infirmitatem: sed si sapit, initio morbi sui, & ex corde sincero omnibus abrenuntiat mundi negotiis, omnibusque cogitationibus, quae de illo sibi occurrere poterunt, incipiens saltem ex eo tempore integra submissione sese subijcere divinae voluntati, atque tunc tutius sperare poterit futurum ut Deus, misereri gaudeat, illi subsidium afferat in ea occasione, quae naturae admodum terribilis est. *ibidem.*

Mors in peccato transitus est a vita molli, & criminosa, & fortasse a momentanea voluptate ad aeterna supplicia. Haec est causa, quae terribiles parit terrores, quibus adventante morte peccator corripitur. Ad spectus aeternitatis, quam brevi ingressurus est; inflexibilis Iudicis severitas, coram quo solus est proditurus, abusus temporis, & gratiarum, quas illis concessit Deus; ratio terribilis ab eo reddenda, conscientiae stimuli: omnia haec illum opprimunt, ita ut in antecellum Inferni tormenta experiat, in qua videt se jam jam propiciendum. Quidquid Ecclesiae ministri adiungunt, ut illum ad hanc transitum de tempore ad aeternitatem disponant, & Sacramenta, ad qua recipienda hunc hortantur, statuunt illi ante oculos abulum sacrilegum, quem hactenus fecit, & quem adhuc facturus est; quia non ille peccatum relinquit, sed ille a peccato relinquitur. Ecce imaginem peccatoris morientis. *Ingenitae horrore concutitur, variis cogitationum sibus agitatur: cum urgente solacione carnis, & subsistat e medio omnibus: se & terminum illum considerant, qui appropinquant. Christiana consideratio.*

Mors in peccato quam terribilis est! Mori inimicum Dei, obidilem Deo, maledictum a Deo; debere in hoc statu positum prodire coram Iudice inexorabili ad audiendam irrevocabilem fuae damnationis sententiam, ac deinde proijci in fornaces aeternas succensae flatu Divinae Iustitiae ad peccatores in aeternum torquendos; o quam deplorabilis est status iste, anima mea! idne agnoscis? Numquid tibi deest metuendi causa, ut ibi hoc accidat malum postquam toties lassisti Deum; postquam toties cecidisti in eadem flagitia, quae ad penitentiam tribunal fueras detestata? Quid nobis faciendum est ad tantum hoc malum evitandum? Cur diutius cunctamur? Num exspectare volumus, donec advenit decretorium illud nostrae aeternitatis momentum? Totis artibus contemiso, Deus, ubi miseriam hanc mortem cogito. Quotiescumque faciam animae meae consultum terrore corripior animum advertens ad scelera mea. Nam haec! nescio utrum iustitia tua meis decessa infidelitatis me facitura sit mearum ultionum exemplum; ac timor meus tanto magis rationis confusus videtur mihi, quanto magis cognosco gratias, quibus me praeveneris, & patientiam, quae me ad hanc usque diem in meis erroribus tolerasti. Num forsitan laetor in corde meo ulla vel nocens, vel periculosa affectio, quam me nunc celat cupiditas mea, & quam mihi detegit mortis adspetus, sed nimis fero? Si dum maxime viget affectio mea, mortem opprimar, illa tunc me via occupabunt, & mihi auferant tempus, & cogitationem meam ad mortem preparandam, non relinquentes mihi spiritum liberatorem, neque cordis liberationem, quae necessaria est ad faciendum quidquid in adeo fatali occasione faciendum est. Da mihi Domine gratias, quarum ego ad eas illico infringendas. Quam beati illi sunt, qui iustorum morte moriantur! Hoc unicum est votum meorum obiectum: *Moriatur anima mea morte iustorum, & sicuti vestimenta mea horum similia. Considerationes Christianae.*

Quae infania est sperare, hominem, qui dum vixit, non alio idiomate loqui didicit, quam patrio, morientem loqui alio sermone. Mundanus, licentior aequo, irreligiosus toto vite tempore fuisti; & te Christianum speras moriturum? Numquid hoc minus est miraculum, quam ea loqui lingua, quam nunquam intelligere potuisti? Si quando accidit, ut insignis peccator bene moriatur, haec nonne miraculi species est? Illi ipsi qui flagitiosam vitam ducunt, aliudne sentiunt? Quae consolatio non nisi per miraculum sal-

vare posse: sed potius quam fatalis incertitudo. Peccatores debent magis in huiusmodi miraculis salutaris suae spem collocare, quam agris quorum salus explorata est in miraculosis curationibus ad valetudinem suam reparandam? Cum mors sit veluti echo vite, huic ut plurimum respondet, & hanc imitatur, & si inveniuntur peccatores aliqui sane numerabiles, utpote pauci, qui vitam pravam beato sine conculserint: mortalium omnium sublimitas sit oportet, qui post vitam in sceleribus transactam sperat, se tandem felicitatem in gratia morientium consecuturum. Omnino sensu vacuus sit, oportet, qui in hac incertitudine confidit: sed omnes peccatores maxime habet metuendi causam, ut haec spes nullis falluta rationibus gravioris damnationis sit causa. *P. Crisostomus Tomo 5.*

In morte tua, peccator, cum dies tuos in flagitiis abolveris, haec Prophetae verba implebantur. *Peccator videbit, & traheatur.* Videbit tunc luminibus fidei & rationis illustratus; luminibus, quae dum optima valetudine fruere, extinxit. Sed quid videbit? Videbit corpus suum dissolvi, infamam criminum suorum instrumentum. Videbit evanescere obiecta, quae cupiditates suas palparunt; videbit ab oculis evanescere iucundas illas societates, quas inter ex-celluit. Videbit in aeternum suorum negotiorum flamen inungi. Videbit Divinae iustitiae tela impressa in carne hac, quae omnes illius curas occupavit. *Et traheatur in quem?* In se ipsum, quia corpus suum animae suae praetulit: Contra Deum, qui efficit, ut sentiat pondus brachii ipsius: Contra Mundum, contra homines illos, qui sibi erant charissimi, & a quibus in urgentissimi egestatis derelinquitur. Videbit tunc virtutis illecebras, & contemptus illius a se factus illum indignatione, & furore replebit. Videbit vite fragilitatem, & breviter, & anni, quos sibi spondederat, illi ipsius impudentiam, infamiamque exprobratur. Videbit turpitudinem, horroresque qui nientem formam subsequuntur, & maledicti vanitatis, & luxu, qui illi sursuperantur tempus bonorum operum praxi destinatum. Hi erunt sensus vestri, o peccatores impoenitentes, donec iustus patienter dolores suos sustinebit, & post diem suorum finem diebus suis pascetur. *Pater in Feste, Tomo 2.*

Perpendamus paulisper tranquillitatem, & quietem hominis iusti in hora decessus sui; Quammodum semper spectavit requiem aeternam, quae diebus suis finem erat imposta: ineffabili suffunditur gaudio accedere videns beatum hoc tempus, quod in Sanctorum Tabernacula est introitrus. Cum sancto viro Job inquit: *Especto donec veniat immutatio mea.* Impatienter expecto felicem hanc mutationem glorie cum exilio adeo molesto vite huius infelicis toti periculis, turbisque repletis. Cum ille omnes singulorum vite suae actiones ita direxerit iuxta Dei beneplacitum, ut haec in remissima adit, quod sibi reprehendat; profundissima pace praesentur in statu, qui ceteris tristissimus est. Illi, Parentes, amici, magistratus honores, qui vestri iactura iusto morienti facile negotium, & contra illi ineffabilem parit oblationem. Quammodum ille nunquam spem suam constituerat in nugis, quas mundani deperant; cumque aliquando illi perfusum esset has aliquando finem habituras; in antecessum gustas voluptates illas in aeterna iustitiae delicias commutandi. Heu! Deus meus, dictio istius laetitia affectus, eo quod sibi telus haec commutanda est; adhuc modicum, & ecce me deliciarum aeternitatem adeptum. *Auctor recentis.*

Verbis exprimi nequit profunda pax, quae profuitur bonus in mortis sui articulo. In his omnibus, quae sibi tristitia causa futura esse viderentur, solatium nascitur; & ipse cor suum confirmari sentit per ea, quae illum magis magisque viderentur perturbare. Anti-sapientes male locuti sunt, cum dixerunt, *morietur omnium terribilium esse terribilissimum.* Hoc moriens illos de mendacio redarguit; qui nil videtur in fatali hoc transitu, qui illis adeo terribilis visus est. Anima ejus mirifica gaudet tranquillitate; & haec abyssus, in quam incidere videt prope infinitum numerum, non terret illum jam via fuae securam, sed fidei duce fretus, quo magis fini fit propior, eo magis animos sumit. O momentum! o mors adeo talis sumesta! Nihil in vobis est, quod fidelem hunc valeat deterere, & horrores, quos toti mundi factitiosus adfertis; nihil habet, quod boni viri tranquillitatem valeat perturbare. Quin illi dolorem afferatis, ineffabile solatium afferitis sperantibus se propediem infinitis delicias profuturos. At enim abijt in regionem alienam, ignoratque; sed viva fides, quae semper facta illius animavit, facem ei praefert; spes, quae semper in Deo confidit, praebet illi vires ad has sperandas. *ibidem.*

Quinam erunt sentis peccatoris penitentis in hora mortis.

Quinam sentis erant iusti morientis.

Aristoteles

das angustias, & amor. quo semper opera bona profecutus est, talem ipsi confidenciam pignet, ut libere gaudium faciet & trilli hoc habitaculo ad gloriam in aeternum duraturam. *Recessus Auditor.*

Calamitas maxima, quae homini pravo contingere possit, est in peccato mori. Quod enim majus malum esse potest, quam mutuum peccatoris in Deum, & Dei in peccatoris odium, in omnem aeternitate duraturum? Mors hae illam inducit in aeternum Dei odium activum simul, ac passivum: activum quidem, quia peccator respicit Deum tanquam Judicem inflexibilem sine ulla misericordia severientem, & tanquam ir-reconciliabilem hostem, horribilem ultionem de fele-ribus suis reposcitem. Odium vero passivum, quia anima illius abominabili peccati labe polluta est; quod unicuique obiectum odii, & ire Dei, & quod non potest amplius delere. Quoniam majus malum, quam in aeternum esse maledictum a Deo, eumque incessanter desperato farore maledicere! Talis nihilominus est status funestus hominis in hae peccato morientis. Maledictus est a Deo, qui repellit eum, qui nunquam fov-ebit erga ipsum aliquem bonitatis sensum, neque ut ei ullum conferat bonum, neque ut tormentis illius finem imponat. Ipse vero vicissim indefinenter male- dicit Deum, & infinitas in illum evonet blasphemias, quoniam incessanter experitur foveitatem iustitiae ip-sius, neque aliquid ab ejus clementia sperabit. *P. N. Novae in Mediamontibus.*

Quam deplorabilem malum, quam omnia bona sua antiter, quin possit unquam coram reparari iactura, & omnia quae fingi possunt tolerare mala, quae possunt unquam evitari. Talis est status eorum, qui in pec- catis moriuntur. Mori est omnia naturae bona perdere; peccare est ante terrae omnia gratiae bona; sed in pec- cato mori, est irreparabiliter subire iacturam omnium naturae, gratiae, gloriisque bonorum. Mori; maximum est corporis malum: peccare, maximum est animae ma- lum: sed in peccato mori, hoc maximum est corpo- ris; & anima malum, quod omni pharmaco in om- nino aeternitatem careret. Hoc praebruit locum S. Au- gustino dicendi ad ferendum iudicium de bona, vel mala hominis morte, non esse spectandum, quid illi mortem inferat, sed quomam in statu moriatur: *Quare non unde, sed quare exeat, qui moritur.* Mors enim Jus- ti, qui in Dei gratia est, semper est beatissima; quia transitus est ad vitam aeternam, & mors peccatoris in peccato deprehensum semper est miserrima, quia transitus est ad mortem aeternam. Tumulus Justus finis est Dei; tumulus vero peccatoris infernus: *Mortuus est dives, & sepultus est in inferno.* En quid mortem illius fune- stam efficiat: *non enim malam facit mortem, nisi quod sequitur mortem, ut egregie S. Augustinus animadver- tit.* Mortem iusti aeterna consequitur merces; ideoque felicissima est: mortem peccatoris, damnatio aeterna consequitur, ideo est miserrima. *Mors Peccatorum pesti- ma; sequitur enim aeterna damnatio, S. Jo: Chryso- stomus inquit.*

Sua vis illere nunquam opportunus illabitur, quam cum Sol tellure suis urentibus radiis adusta illam re- digit in pulverem, ac ineptam fructibus ferendis effe- cit; tunc enim hae pluvia mulcet calorem illius, eam- que tam uberem efficit, quam ante arida. Figura hac utitur Sapiens, ut intelligamus quantum oportune Dei misericordia tempore tribulationis depluat, po- tissimum vero in hora mortis. Verum si Deus servo- rum suorum miseretur fatali eo momento, qualis est spes impiorum? quoniam mors eorum non una tan- tum tribulatio est, sed omnium simul tribulationum congeries; congeries, quae fortissimo, & audacissimo cuilibet potest terrorem injicere. Ibi proculdubio, quid- quid terribile est invenitur in hoc transitu extremo. Hac in re, S. Gregorius ait, Deum, ut hominibus ostendat non desisse aeternum malum ex malis omni- bus, quae fingi possunt, constatum, & quod manet im- pios post mortem; levem illis obulit adumbraetorem in extrema tribulatione, quae mors est; ubi omnes vi- tae hujus tribulationes congregantur. Et sane si mors ex Philophorum sententia, terribilium omnium est ter- ribilissimum; quantum credimus illum adungere voluit ad sese convertendum; & quantum atheo, qui sibi gloria vertit nullam agnosceret divinitatem, nisi propriam ima- ginationem. *P. Paire & Recens quidam.*

Jure optino Regius Propheta de morte Justorum verba faciens ait, illam in oculis Domini esse pretio- sam. Profecto iusti in morte sua insignia decem nan- ciscuntur privilegia, quae satis estimari non possunt. Illam ingrediuntur statum, ubi nullum patrare pos- sunt lethale, aut veniale crimen, & ubi relapsus in vitium timendus non est. Nesciunt ultra quid sit vel

carnis rebellio, vel cupiditatum conjunctio, nec flagi- tiorum hominum consuetudo; non illi amplius obef- fe possunt inimici. Non sunt ulterius obnoxii tenta- tionibus; de inferiorum potestatis triumphat, & de- mon vitibus in aeternum nullam amplius in ipsos vim potest exercere. Taliter in gratia confirmati sunt, om- nibusque virtutibus, ut ne minimam quidem eorum gradum solitus amittere. Moriantur cum dono finalis perseverantiae, cui adhaec est corona ea, quae somnii electis communicatur. Tandem omni damnationis me- tu liberantur: salus eorum, quae haecenus fuerat sus- cepta, in aeternam certa est; & quidquid illorum ad- trent adversarii, per decretoria sententiam Coelum il- lis adjudicatur. *Ex Africae scriptis Blois, & v. v. v.*

Præter infortium criminum numerum, qui a Divina Justitia puniendus erit in peccato moriente, punien- da etiam erunt spes infans, quibus semper adver- satus ille est Dei verbis, blanditijs, minis, atque judi- ciijs. Intelligite quæso, quoniam haecenus fuerit mo- rienti hujus praesumptio. Quo magis cunctabatur sese convertere, minor illi erat locus sperandi boni con- versionem, & ille semper magis, magisque temet con- versurum confidebat. Quo magis laedebat Deum bona fructus valetudine, debebat quoque minus de misericor- dia ejusdem diffidere; & nihilo scilicet plures gratias, easque magis singulares praestolabatur. Tota vita illius transacta est peccando, & sperando; qui tamen duo sunt motus, quos ratio simul esse non potest demon- strat. Præter habitus ad virtutis proxime minime ad- ducit; injuria non meretur beneficium. Homo hic dum viveret, Dei iudicia sibi ludibrium convertit: æquum est, ut Deus vicissim irrisorem irrideat. Peccator hic nequam sperat se finalem gratiam esse consequitur- rum, quam nulla creatura proprijs viribus mereri non potest. Tempus est, ut de asperitum hoste Deus su- mat ultionem. *Pater la Peste, Tomo 1.*

Putatis, non defaturum tempus vobis. Peccatores, qui semper in voluptuose vite flagitios verasimili in- ceditis vobismet gloriam promittere sperantes gratiam ef- ficacem, quæ vos in idem locum convertat: sed morie- mini ut Silara infelix in impietatis vestrae fodere: so- porem mori conscientiam, desiccat, & mortuus est. Mortuus est sopore captus, & nullum fuit mortem inter, ac somnum intervallum. In morte vestra tales eritis, quales in vita fuistis. Hoc tempore non admodum la- borabitis, ut tempore adeo accepto proficeretis: dormi- tebatis, lethargici eratis in iis, quæ vobis post erant eventura, Verbo, in peccato vixistis, in peccato morie- mini. *Pater la Peste Tomo 2.*

Quam suavem consolationem, quos læticia sensus non parit victoria ex lite magni momenti relata nuntiam! Quam illud revocationis in patriam a tristitia, diurno- que exilio? Quam denique illud victoriam omnibus nu- meris absolutam, quæ certam nobis fecit coronam? Hæc omnia inveniuntur atque sentiuntur in morte Jus- torum, & longe his omnibus ampliora. Hoc triste exi- lium est finem faciens infinitorum malorum, quæ de- niique cessant. Hæc est vicissitudo procellarum, timo- rum, ac periculorum, quæ desinit; beatitudo mera, plena, quæ incipit; fons sollicitudinum, dolorum, & agritudinum, qui in aeternum exhauritur. Anima Jus- torum in manu Dei sunt; & non tanget illos tormen- tum mortis. Dei irritati conspectus proprie mortem adeo horribilem efficit; hic unus illam suavem po- test efflicere. Semper voti sui compos morietur, qui moritur sanctus. Qui vitam non diligit, hanc sine ti- more, ac dolore relinquit; & qui cogitat se sine mo- ri, ut in aeternum vivat; morietur etiam cum voluptate. Numquid timere admodum potest incidere in Dei manus qui a nobis amatur? Qui illum amat, certus est, se ab eodem amari. Non ad nos duntaxat nu- trientibus Dei Filius nobis reliquit corpus, Sanguinem quoque suum, sed ut nobis vitam conferret; & vite æternitatis semper in ipso mortis articulo daret initium. *P. Cræta in Africae Exortationibus.*

Quod solatium non adfert justo morientis præciteri re- cordatio! qua læticia ex presenti non afficitur? Quo gaudio anima illius non cumulatur per spem beatae æternitatis, maxime Dei misericordiam fuisse illam! Mors Justorum est quædam veluti aeternae felicitatis prela- tio. Et profecto suorum peccatorum aspectus potest quidem esse æquilibrium timoris argumentum, sed in- intuitu Crucifixi mirum in modum animum mundam lætificat; & Ecclesiae preces, Sanctorum subsidia, præsertim vero Regina Sanctorum auxilium; ipsa Sal- vatoris presentia: hæc omnia novissimo vice momento Jullis inspirant quandam in Deo confidentiam, quam non tentatio, non tumulus, non ipse naturalis horror mortis labefactare possunt. Igitur ad obtinendam in decessus nostri hora Justorum securitatem,

Quam fallax fit spes peccatoris cre- dentis se in mortis articulo posse converti.

Qui vitam in peccatis transigit hic non nisi in peccato mori potest.

Quam de- dente homo justus ex hac egredi- tur vita.

Sup. 3.

Ut mori- mur morte sanctorum, vivamus co- rporis, ut illi vix- erunt.

Vix impla & flagio- sa, peccato- rem adducit ad mortem.

fatis non sit eorum egregie facta perlegere, illorum laudare sanctimoniam, illos in pretio habere, & ve- nerari: quantum in nobis est eorum imitemur exem- pla, ut a Deo gratias impetremus, quas illi in fata- li, & decretorio instanti tempore consecuti. *Idem ibidem.*

Licet efflux numero impiorum illorum, qui sibi persuadere consuevit post mortem nihil consequi, & illam sibi esse extremam rerum omnium lineam; quod tranquillitatis principium in crasso hoc errore invenie- rit? Cum hic error nequeat locum invenire nisi in mentibus inordinato praesentium, & carnalium bono- rum amore corruptis: quam amara illis est agritudo se evitare non posse integrum aeternam iacturam, & ne unus quidem momenti spatio illum differre? Licet ea quæ mortem consecutura sunt, nihil illis dubium, aut terribile offerrent, nonne horribilis pro illis ne- cessitas est, videre, se invitos, & reluctantes divelli ab iis omnibus, quæ ardentissime concupierunt? Ni- hilum earum rerum omnium, quæ sese illorum oculis obijciunt, esse obiectum per mortificandam concu- piscenciam, quæ illis semper in omni libidinum genere exercuit? Cumque dum viverent non satis habuerint imperii in rationem suam, ut aliquot diebus perfer- rent absentiam, vel privationem earum rerum, quæ magis sensus illorum palpabant; possunt sine hor- rore aeternam illarum privationem prospicere? Igitur in morte impius nil habet nisi dolorem, ac despera- tionem licet nihil crederet. Ad videtur vobis facile nihil credere? Praesertim vero sub vite finem, & in ipso hinc migrandi momento? Affirmare se nihil af- fici, conari ne quid credas, hoc per levitatem, ina- nemque gloriam iactare, nihil æque facile est, atque commune praesertim in scelorum omnium aetate, quæ solis duntaxat cupiditatibus aures prebentur. Sed cum vos in hac aetate mori deprehendit, vel extra aetatem hac vos in infidij praesolatur, eumque pericul- um excitans vestram curam, & vigilantiam efficit ut oculorum vestrorum acies permeas fallaces hæse- nubes, quas vestra cupiditates attollunt; tunc illi qui strenuissimi habentur, ubi agatur de impietate, nonne ad id rediguntur, ut facerent, intrepidium animum suum non aliud fuisse, quam larvam, & cum timo- rem diffimalverint, re tamen licet nolentes, invitos- que credidisse. Credant igitur cum etiam credere non videntur, & capite in cervicali posito multo melius erudent. Licet etiam non crederent fide satis stabi- li, ac certa; saltem dubitarent majori cum animi anxietate, quia necessitas tunc secum de proprijs fen- sibus aliquid decidendi, longe praesentior erit, & magis magisque sentietur. Ad videre sese jam morien- tem, & ambigere de eo, quod eventurum est, ad vi- tæ finem accedere & ignorare utrum hinc finis futurus sit initium alterius vite recentis: herere inter dupli- cem hanc, molestantem necessitatem: vel non esse amplius, vel in aeternum esse miserrimum, hic status est, ubi, si quid luminis superest, rationi vix va- leat nubem ostendere, & evitare invictum dolorem, qui ex tali ratione est subsistenturus? Igitur peccatori in die nutanti nulla est in morte consolatio. *Pater de la Rue in Quadragesima.*

Abit misericordia; nunc entescere debet iustitia; tempus adventi; non agitur de gratis: olim erat pro- ficendum iustidem. Sot judicio, quod vos ipsi de vobis ferretis, cum adventante veltri decessus tempore, implorabitis opem Dei toties a vobis contempti, toties per contemptum a vobis rejecti. Si hodie focci duci- tis Dei gratias eo usque, ut ne animum quidem ad- vertatis ad illas, usque eo, ut timeatis, ne eas reci- piatis, & illis proficiatis; audebitis eo funesto tem- pore vobismet polliceri potestatem hanc gratiam, quæ vos in Coelum debet introducere, quæ debet vobis glorie sedem aperire? Ne decipiamur in eo, quod as-serta hæc aquitas naturalis suadet: Contemptus gratia- rum, quas hodierna die recipimus, nequit acquire- rena puniri, quam subtractione gratiarum, quas in lectulo mortis cuperemus. *Pater la Peste, Tomo 1.*

Quid totus hic mundus est si cum moriente com- paratur? Hic nullam amplius in eo partem habet; omnia illi præterita sunt. Mors enim privat rerum omnium possessione, usum, & spe. Hic tot prædorum Dominus, tot honorum, tot suppellectilium, tot famu- lorum; extremum efflans spiritum quid possidet? Jam- jam extremum de iis omnibus disposuit, quorum dum viveret, erat possessor, quid adhuc illi restat, quo pos- sit expoliari? De hoc judicere postsumus, quod San- ctus Bernardus dicebat de illis, qui mundi hujus bo- na deperunt, quos ille comparat facient naufragium, qui obvium quodlibet arripit, & numquam id te- net, quod eum valeat a morte salvare; putrescen- tis ligni fragmentum, innatans aquis, vel radiceem

Egregia comparatio morientis, cum natura- rum fa- cientis.

aliquam a limo divulsam, aut herbas, quæ ad nubi- lum profunt, nisi ad augendum, vel festinandum ejus interitum. Nimirum videtur eos tenentes tenere . . . quod primum occurrerit manibus: licet tale sit, quod omnino Domini prodesse non possit . . . Mirum non est eos qui intenti tantummodo sunt ad creaturarum possessionem gustandam impudenter arbitri nihil post mortem esse sibi vel metuendum, vel sperandum. Ideo solliciti tantum sunt ut ex terrenis rebus eas omnes utilita- tes percipiant, quas in illis reperire potest anima vo- luptuosa, & mortalis. Nos vero, quibus fides facem præferre debet fatali nihil decessus articulo, & quos illa post obitum adducere debet ad aeternam beatorum, vel miserorum sedem, caveamus, ne labamur in ho- rum calamitoforum hominum sensus, qui intra angu- stos vite hujus cancellos suas circumferunt volupta- tes. Meminerimus quæso, domos nostras aliquando do- minum esse mutaturas, pretiosa hæc perflorata, in- dumenta hæc holoserica auro intexta, hæc servorum familiarum quamprimum in aliorum possessionem cellu- ra; nos intra aliquot annos ad summam, & fortasse ictum intra paucos dies, nihil ultra possessuros. Mors ictu uno autere nobis objecta nostri cordis, mentis, affectionum, & sensuum. His ergo utamur qual non uentes; videlicet ne illis animo adhaereamus. Utamur more pretereantium qui non admodum ea curant, quæ sibi sunt relinquenda, neque illis utamur, nisi ad glo- riam aeternam per ea promerendam. *Pater la Peste, Tomo 5.*

Cum in mortis lectulo jacemus, terrena hæc om- nia intuemur tanquam a nobis procul distantia ita ut paulatim oculos nostros effugiant; veluti in picta ta- bula ubi objecta recedentia sensum minuuntur, donec non amplius videntur. In remotiori regione aliquid parte videmus nescio quas imagines, quas oculorum acies vix, & ne vix quidem dignoscit; arbores, rivuli, rupes, homines; omnia ibi confusa videntur; sunt quedam levissimi coloris species, quæ paulatim salit oculos usquequo nihil amplius distinguntur. Hoc ipsum præter propter accidit, Dei quidam ser- vus dicebat, extremis humane vite momentis; pro- ut mortalitatis hujus corporis accedit dissolutio; ter-rena hæc pro nobis fuit amittunt magnitudinem, pul- chritudinemque; donec anima ista, morte illam ur- gente, atque trudente, omnium simul rerum aeternam facit iacturam. Nulla tunc amplius adest spes aliquid videndi, omnia infinito distant intervallo. Omnia hæc objecta non multo pridem adeo blanden- tia, facta sunt non solum exigua in oculis nostris, sed re ipsa merum nihilum; & illæ etiam personæ, quas tanquam mundi hujus quodam veluti numina respeximus; nobis pretereantibus mortalem cient penitentiam, eo quod auri sumus ea tandiu comparare cum summo bono, quod tunc sese nostris oculis ostendit. Nimis felices si post hæc liceret nobis sperare fore ut illud possideamus. *Pater la Peste.*

In hanc mortis om- nibus terrenis speciebus accedens quod objectis, quæ admodum ab oculis recedunt in- tuemus.

Appendix de Particulari iudicio metuendo post mortem.

Homines illi, qui omnino Deum dereliquerunt, non pro mediatore habere Jesum Christum, neque illis aliud restat, nisi ut eundem Judicem habeant. Jam hoc iudicium reformidant; sed non tan- tum, ut deberent; essent enim timore correpti, & quadam veluti glacie propter terrorem adstricti. Eo- rum timor illos etiam subinde inter vana gaudia per- turbat, ideoque iudicij expectatio hodierna etiam die illis terribilis est, sed more adveniente iisdem fiet terribilior. Ubinam erunt illo formidabili momento, quo ipsis nuntiabitur prodeundum esse ad Tribunal Domini, ad Tribunal Dei, quem ipsi derelique- runt? Homo gravis aliquid criminis confusus ad Ju- dices sui conspectum contremiscit tunc etiam, cum sperat se iudicio in absolutum; sed quoniam est tre- pidatio fontis, qui scelus suum neque celare, neque excusare aliquo modo potest, atque omnino tacere debet? Hic erit status eorum, qui Deum relique- rint, cum proxima Particulare iudicium expectabant. *idem.*

O deplorabilem statum, in quo Jesus Christus non potest fere videri, nisi tanquam inexorabilis Judex, & post fluxa, & inaniam mundi gaudia æternas intueri flammam, quæ ulcisci debent contemptum, quo Chri- stianus Deum suum fuerit profecutus. *Pater Segneri.*

Deus ratio- potest fere videri, nem exstat occasio salutis quas nobis præ- buit.

